

Posudek na diplomovou práci Zdenky Špidlové „Oděv jako prostředek sebeidentifikace a sebereprezentace a možnosti didaktického rozvedení tématu ve výuce výtvarné výchovy“.

Téma diplomové práce – oděv - které Zdenka Špidlová nahlíží z perspektivy oborové didaktiky a kulturní antropologie, prochází zhruba třemi hlavními diskursivními oblastmi kritického uvažování: oblastí kultury, subkultury a identity. K nim se pak váží varianty možností pedagogického rozvedení, souběžně s vlastní výtvarnou výpovědí autorky. Diplomantka se rozhodla – po rozsáhlé rešerši odborné literatury jak české, tak zahraniční a v průběhu zahraniční stáže – původní téma poněkud změnit, jeho šíři zúžit a zaměřit pozornost na prolínání prvků a vlivů přecházejících z oblasti lidového kroje do oblasti oděvní emblematické současné subkultury. Tento ambiciózní projekt by nebylo možné uskutečnit jen s oporou v literatuře – jedná se o sledování téměř detektivní, které nelze provést bez pobytu terénu, bez setkání s žitou praxí a bez přesných analýz projevů „obyvatel obou světů“. K tomu přispěla zahraniční stáž v Portugalsku, konzultace s tamními antropology a etnografy -experty na portugalské lidové kroje. Konečně setkání s hlavní aktérkou empirické sondy, gothičkou Joanou, přivedlo na scénu hlavního „hrdinu“ diplomové práce: je jím artefakt, autorsky pojatý oděvní kus, korzet, který byl navržen, ušit a ozdoben pro Joanu, aby se stal darem a součástí jejího aktuálního gothického „světa“ a její specifické subjektivity. Je evidentní, že k pochopení a tvorbě centrálního artefaktu bylo nutno najít adekvátní analytické nástroje a navrhnout určitý specifický plán výzkumu. Antropologické pojetí, kombinované s etnografickými vstupy, včetně sémiotických a neonarativních analýz, tvoří páteř empirické sondy, jejíž postupné odhalování souvislostí a sledování trasy putování artefaktu a transformace jeho významů nejen napříč kulturami, ale také různými historicky proměnlivými kontexty činí tuto práci nanejvýš zajímavou a autentickou. Dlužno podotknout, že bez předchozí zkušenosti autorky s empirickým výzkumem a sběrem dat v průběhu studia a účasti na výzkumném projektu katedry (NAKI 2011 – 2013) by práce podobě komplexního charakteru nemohla vzniknout. Dalšími faktory, které přispěly k úspěchu práce, jsou neobyčejná píle, soustavná práce, schopnost přijímat výzvy a zdolávat překážky. Jsou to rysy osobnosti autorky, která tak reprezentuje typ studenta, schopného soustavné badatelské práce, s nímž se v současné době na úrovni magisterského studia setkáváme jen zřídka.

Práce je tedy, z mého pohledu školitelky, úspěchem jak na poli tvorby výtvarné, tak na poli badatelském a pedagogickém; všechny přístupy jsou propojeny, harmonizovány a přinášejí nový pohled na téma. Výzkum dodržuje pravidla triangulace i dobré analytické práce jak vizuálních, tak slovních artefaktů, závěry jsou prokazatelně validní. Odborná terminologie je suverénním nástrojem vyjádření, množství relevantní literatury a její využití k podpoře výkladových rámců je úctyhodné. Práce dále obsahuje množství příloh, v nichž je do detailu dokladována veškerá dokumentace výzkumu a všechny primární dokumenty výzkumu. Po formální stránce jsou dodrženy jak citační norma, tak bibliografická norma a vnitřní struktura textu do přehledných celků. Autorka pracovala samostatně a po celou dobu stáže i následné tvorby textu, artefaktu i ověřování didaktické nosnosti pedagogického projektu již po návratu do Prahy, udržovala s vedoucí práce odborný dialog. Tuto vyváženou práci, která ukazuje i další možnosti výzkumu, hodnotím jako výbornou a bylo mi potěšením s autorkou diskutovat. Po úspěšné obhajobě vidím slibné možnosti pokračovat v práci na tématu v doktorském studiu.